

2020

Quickscan Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold

R.J.H. Schröder

Ecologisch Adviesbureau Schröder

13-3-2020

Rapportnummer 2003

Quickscan Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold

Inventarisatie beschermde soorten

Rapportnummer 2003

R.J.H. Schröder

13 maart 2020

Opdrachtgever:

Dhr. S. Berndsen
Achterholderweg 6
7108 AW Winterswijk - Woold

Ecologisch Adviesbureau Schröder

Droppersweg 1
7108 BL Winterswijk-Woold
Tel: (0543)-564336
E-mail : ecoadvies@planet.nl
l: www.ecologischadviesbureauschroder.nl

Colofon

© 2020 Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold

Tekst en samenstelling: R.J.H. Schröder (Ecologisch Adviesbureau Schröder).

In opdracht van: Dhr. S. Berndsen.

Contactpersoon: Dhr. S. Berndsen.

Veldwerk: R.J.H. Schröder.

Foto's omslag en rapport: R.J.H. Schröder.

Rechten: De inhoud van dit rapport (in het geheel of in delen) mag, behoudens dhr. S. Berndsen te Winterswijk - Woold, zonder schriftelijke toestemming van Ecologisch Adviesbureau Schröder, niet door fotokopie, druk of andere middelen worden gereproduceerd.

Bronvermelding: Citaten uit dit rapport zijn toegestaan met volledige bronvermelding: Schröder, 2020. Quickscan Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold.

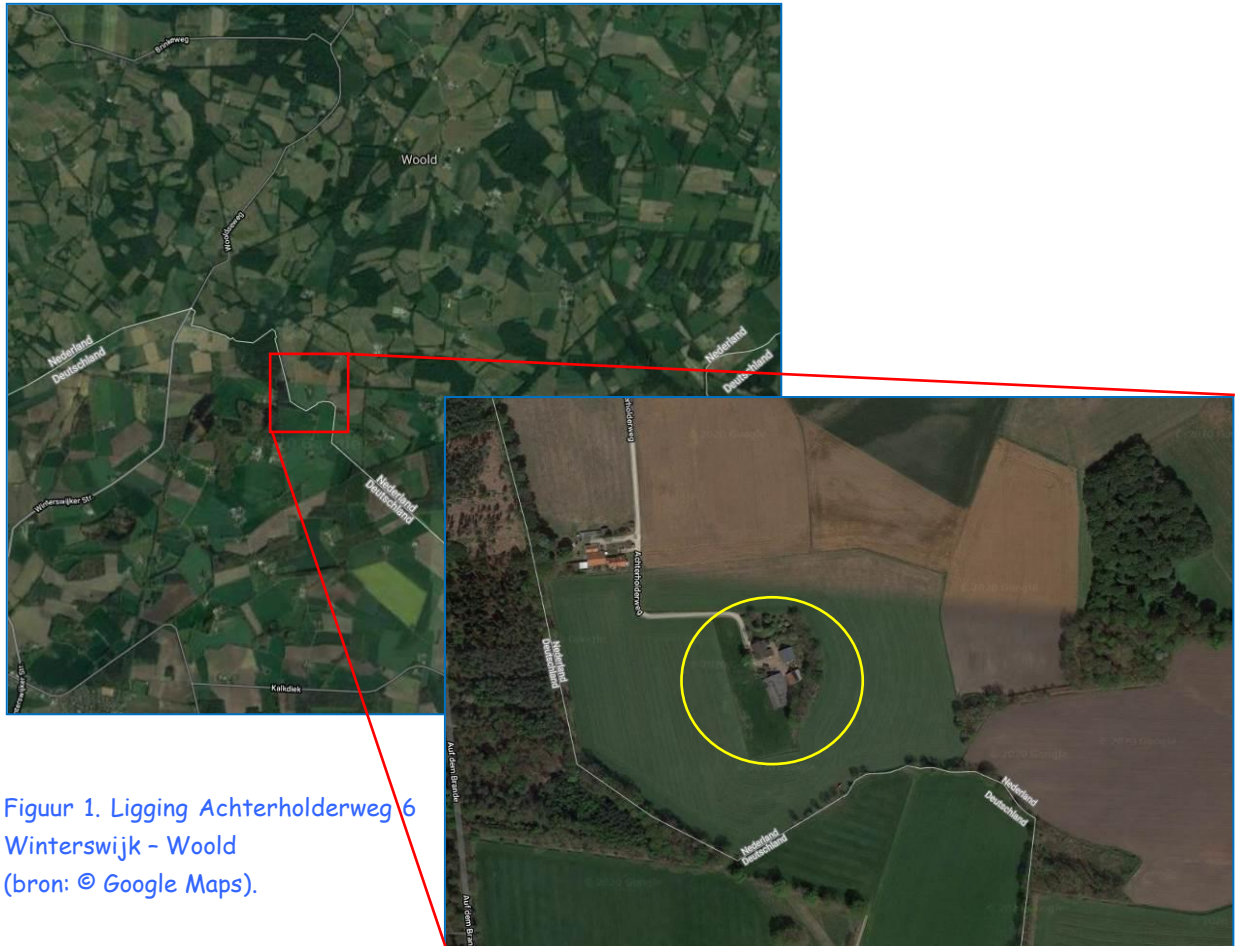
Wijze van citeren: Schröder, R.J.H., 2020. Quickscan Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold. Rapport 2003 - Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold.

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Onderzoek	3
2.1 Methode	3
2.2 Resultaten	3
3. Wettelijke consequenties	8
4. Literatuur	11
Bijlagen	12

1. Inleiding

Aan de Achterholderweg 6 te Winterswijk - Woold is op 14 februari 2020 een bezoek gebracht ten behoeve van een quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze quickscan is noodzakelijk in verband met voornemen van de familie Berndsen om een bestemmingsplanwijziging aan te vragen bij de gemeente Winterswijk (Agrarisch naar Wonen). Daartoe dient een kalverenschuur en een schoppe gesloopt te worden. Ter plaatse van de kalverenschuur wordt een woonhuis gebouwd. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 2 is de exacte ligging van het plangebied opgenomen met daarin de te slopen opstanden.

Figuur 1. Ligging Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold (bron: © Google Maps).

Het erf en directe omgeving van de Achterholderweg 6 bestaat uit de volgende ecotopen (nummers corresponderen met figuur 2):

1. Boerderij met aanbouw
2. Schoppe 156 m²
3. Schoppe 120 m²
4. Kalverschuur
5. Vervallen schuurtje
6. Hoogstamboomgaard
7. Houtsingel
8. Groep van 3 coniferen
9. Solitaire lindeboom
10. Grasland
11. Erf
12. Greppel

Figuur 2. Ligging plangebied met te slopen kalverschuur (no. 4) en schoppe (no. 3) Achterholderweg 6 Winterswijk - Woold (bron: © Google Maps).

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten (soortenbescherming) en gebieden (gebiedenbescherming) beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora, fauna of gebieden. In bijlage 2 is een samenvatting van de Wnb opgenomen.

Daarom heeft de heer Bernds Ecologisch Adviesbureau Schröder gevraagd om voor het plangebied een dergelijke natuurtoets uit te voeren. De natuurtoets is uitgevoerd in de vorm van een quickscan; een verkennend onderzoek dat in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Aldus worden planologische procedures niet vertraagd. Het doel van de quickscan is om te kunnen beoordelen of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van de natuurtoets wordt de eventuele en mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten van het plangebied vastgesteld op basis van een veldbezoek. Indien beschermde soorten worden vastgesteld, wordt bekeken hoe de te ontwikkelen plannen in overeenstemming gebracht kunnen worden met de Flora- en faunawet.

Om een goede impressie van het plangebied te krijgen zijn in bijlage 1 foto's opgenomen.

2. Onderzoek

2.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een dagbezoek en een literatuuronderzoek. Het veldbezoek is uitgevoerd op 14 februari 2020.

Er is gezocht naar de mogelijkheden voor beschermde soorten en bedreigde soorten van de Rode lijst met betrekking tot de periode 2011-2020 (10 jaar). Daartoe is de schoppe van binnen en buiten onderzocht op de mogelijkheid om deze soorten te kunnen herbergen. Ook is er gekeken naar actueel aanwezige soorten. Er is speciaal gelet op de juridisch zwaarder beschermde soorten die op een erf potentieel zijn te verwachten: nesten en/of vaste verblijfplaatsen van boerenzwaluw, huismus, kerkuil, bosuil, steenuil, vleermuizen en steenmarter.

2.2 Resultaten

Hieronder worden de bevindingen per soortgroep uiteengezet.

Amfibieën en reptielen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen waargenomen en gezien het moment van veldbezoek (winter) redelijkerwijze ook niet te verwachten

Literatuuronderzoek

Uit de literatuur is het voorkomen van enkele algemene amfibieën bekend geworden van de (nabije) omgeving van het plangebied. Het gaat om bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Zij zijn beschermd via artikel 3.10 van de Wnb. Uit 4 aangrenzende kilometerhokken zijn uit de periode 2011-2020 waarnemingen van een tweetal reptielen bekend geworden. Het gaat om hazelworm en levendbarende hagedis die beide via artikel 3.10 van de Wnb beschermd zijn. De kamsalamander is een soort die juridisch zwaar beschermd is (art 3.5 Wnb). Zij is uit de periode 2011-2020 uit uurhok 41-36 (5x5km) bekend geworden.

Geschiktheid plangebied

De greppel aan de zuidzijde van het erf is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor de bruine kikker. Gewone pad en kleine watersalamander zouden het erf als landhabitat kunnen gebruiken (m.n. houtsingel). Deze houtsingel zou samen met de hoogstamboomgaard jaarrond in gebruik kunnen zijn als leefgebied voor de hazelworm. Voor levendbarende hagedissen is het erf redelijkerwijze ongeschikt als leefgebied.

Broedvogels

Veldbezoek

Tijdens het bezoek van 14 februari 2020 werden de volgende vogels vastgesteld op het erf:

1. Ekster (1 ex. + 2 nesten)
2. Huismus (2 roepende ♂♂)
3. Kauw (6 exx.)
4. Koolmees (1 ex.)
5. Pimpelmees (1 ex.)
6. Steenuil (braakbal, krijtstrepen en mogelijke broedplaats)
7. Zwarte kraai (2 exx.)
8. Houtduif (2 nesten)

De huismussen werden waargenomen op het dak van de boerderij (categorie 2 jaarrond beschermde nesten). Van de steenuil zijn braakballen en krijtstrepen en een mogelijke nestlocatie aangetroffen tijdens het veldbezoek (zie figuur 3). De nesten van steenuil behoren tot de categorie 1 jaarrond beschermde nesten.

Figuur 3. Waarnemingen van steenuil d.d. 4 februari 2020 aan de Achterholderweg 6 in Winterswijk - Woold.

Lb: nestkast in te slopen schoppe

Rb: braakbal in kalverschuur

Lo: uitwerpselen in kalverschuur

Ro: mogelijke broedplaats tussen golfplaat en isolatieplaat

In de oudste perenboom van de hoogstamboomgaard bevindt zich een nest dat gezien de goede staat waarschijnlijk in 2019 nog in gebruik is geweest (zie figuur 4). Deze is waarschijnlijk gebouwd door zwarte kraaien en kan gezien de aanwezigheid daarvan tijdens het veldbezoek in 2020 mogelijk weer bezet gaan worden. Het is echter ook mogelijk dat deze in gebruik is geweest bij de in 2019-2020 vastgestelde torenvalken. Torenvalken, koolmezen en pimpelmezen hebben nesten uit de categorie 5. Dat zijn nesten die uitsluitend op zwaarwegende ecologische grond jaarrond beschermd zijn. In de houtsingel komen 2 eksterne nesten voor. Deze kunnen in gebruik zijn bij ransuilen (categorie 4 jaarrond beschermde nesten)

Literatuuronderzoek

Algemeen

Uit het literatuuronderzoek zijn uit 1995 de volgende territoria van broedvogels bekend geworden van het plangebied (Biologische Station Zwillbrock e.V., 2000): boerenzwaluw, grote lijster, huismus, merel, ringmus, roodborst, spreeuw, vink en witte kwikstaart.

Categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermde nesten

Uit de omgeving van het plangebied zijn uit de periode 2011-2020 middels het literatuuronderzoek de volgende soorten met jaarrond beschermde nesten uit de categorie 1 t/m 4 bekend geworden: kerkuil en steenuil. Genoemd zijn uitsluitend die broedvogels die potentieel ook daadwerkelijk in het plangebied tot broeden kunnen komen. Van de kerkuil is in 2015 een bezette nestkast net op Duitse zijde van de grens op het erf van een boerderij Auf dem Brande (westelijk van het plangebied). Op het erf van de Achterholderweg 2 en 4 is in 2014 een bezet territorium van de steenuil bekend geworden. Volgens de heer en mevrouw Berndsen broedt de steenuil binnen de begrenzing van het plangebied in de oude kalverschuur.

Categorie 5 jaarrond beschermde nesten

De heer en mevrouw Berndsen hebben in 2019-2020 naast de bovengenoemde soorten ook nog glanskop, groene specht, grote bonte specht en torenvalk. Hiervan hebben glanskop, groene specht en grote bonte specht nesten uit de categorie 5. Van de ekster (cat. 5) hebben zij een bewoond nest in de houtsingel waargenomen. Uit het literatuuronderzoek is de aanwezigheid van nog de volgende broedvogels van categorie 5 bekend geworden: boerenzwaluw en spreeuw.

Geschiktheid plangebied

Categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermde nesten

Hoewel tijdens het veldbezoek alleen huismussen op de boerderij zijn waargenomen, kan het broeden onder het dak van de kalverschuur niet worden uitgesloten. Ondanks goed zoeken zijn geen kerkuilen of aanwijzingen daartoe waargenomen tijdens het veldbezoek. Hiermee kan aanwezigheid redelijkerwijze worden uitgesloten. De kalverschuur lijkt samenvattend een broedlocatie voor steenuil te bevatten en is bovendien potentieel geschikt als broedlocatie voor huismus. Andere soorten van de categorie 1 t/m 4 lijkt redelijkerwijze uitgesloten.

Categorie 5 jaarrond beschermde nesten

Van deze categorie is het plangebied (potentieel*) geschikt voor de volgende broedvogels: boerenzwaluw, bonte vliegenvanger*, boomklever*, boomkruiper*, ekster, gekraagde roodstaart*, glanskop, grauwe vliegenvanger*, groene specht, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk*, zwarte kraai en zwarte roodstaart*.

Vleermuizen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen kalverschuur en schoppe.

Literatuuronderzoek

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat er in de kilometer- en uurhokken in en rondom het plangebied de volgende vleermuizen bekend zijn (excl. vrijgestelde soorten):

1. Franjestaart
2. Gewone dwergvleermuis
3. Laatvlieger
4. Rosse vleermuis
5. Watervleermuis

Geschiktheid plangebied

Zowel de te slopen schoppe als ook de kalverschuur zijn intensief gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuizen of aanwijzingen daartoe. Deze zijn niet vastgesteld. De schoppe heeft geen spouwmuur of overige potentieel geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen. Van de kalverschuur is de ruimte tussen de asbest golfplaten en de isolatieplaten ongeschikt door te hoge temperaturen in de zomer en tocht in de winter. De buitenmuur bestaat echter uit 2 halfsteens muren die (bijna) tegen elkaar aan gemetseld. Daarom kan niet worden uitgesloten dat er vaste rust- en/of verblijfplaatsen tussen beide muren aanwezig zijn. Vooral dwergvleermuizen hebben, gezien hun zeer geringe omvang, nauwelijks ruimte nodig.

Daarnaast is het plangebied potentieel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Omdat de opgaande beplanting geen aansluiting heeft op omliggende opgaande begroeiing, is de aanwezigheid van een vliegrouete redelijkerwijze uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is een egel in winterslaap aangetroffen in de te slopen schoppe.

Literatuuronderzoek

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat er in de kilometer- en uurhokken in en rondom het plangebied de volgende beschermde zoogdieren aanwezig zijn (excl. vrijgestelde soorten):

1. Boomarter
2. Bunzing
3. Das
4. Grote bosmuis
5. Hermelijn
6. Rode eekhoorn
7. Steenarter
8. Waterspitsmuis
9. Wezel

Geschiktheid plangebied

Ondanks gerichte zoekacties in de te slopen kalverschuur en schoppe zijn geen steenmarters of kleine marterachtigen (art 3.10 Wnb) of aanwijzingen daartoe vastgesteld. Daarmee kan redelijkerwijze worden uitgesloten dat steenmarters en kleine marterachtigen aanwezig zijn in de te slopen opstanden.

Vaatplanten, insecten, vissen en overige ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten, insecten, vissen of overige ongewervelden aangetroffen binnen de begrenzing van het plangebied. Wel werd een vleugel van een dagpauwoog gevonden in de te slopen kalverschuur (figuur 4).

Figuur 4. Vleugel dagpauwoog in de te slopen kalverschuur d.d. 4 februari 2020 aan de Achterholderweg 6 in Winterswijk - Woold.

Gezien het ontbreken van leefgebied voor soorten van deze biologische groepen, zijn hiervan redelijkerwijze geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten te verwachten.

Wel zijn meerdere algemene plantensoorten vastgesteld op het erf aan de Achterholderweg 6 in Winterswijk - Woold, zoals:

1. Engels raaigras
2. Gestreepte witbol
3. Gewone hoornbloem
4. Gewone paardenbloem
5. Kruidende boterbloem
6. Varkensgras
7. Veldereprijs
8. Vogelmuur

3. Wettelijke consequenties

Wet natuurbescherming

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën, reptielen, vaatplanten, insecten, vissen of overige ongewervelden aangetroffen. Gezien de aard van de objecten (kapschuur en opslagschuurtje), kan het voorkomen van deze soortgroepen redelijkerwijze worden uitgesloten.

Naar deze soortgroepen is daarom geen aanvullend onderzoek noodzakelijk en hoeft ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

Broedvogels

Soorten met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

Van de groep van broedvogels uit de categorie van jaarrond beschermde nesten is de steenuil aangetroffen (cat. 1). Er is een broedlocatie aanwezig in de kalverschuur. Er werden tijdens het veldbezoek verse braakballen, uitwerpselen en een mogelijke broedlocatie aangetroffen tussen de golf- en isolatieplaten van de kalverschuur. Daarnaast wist de heer Bernds te melden dat de steenuil in deze schuur broedt.

Omdat de steenuil middels het quickscan natuuronderzoek is aangetoond hoeft geen vervolgonderzoek plaats te vinden. Wel is het slopen van de kalverschuur ontheffingsplichtig en dienen compenserende en mitigerende maatregelen getroffen te worden.

In de te slopen schoppe hangt een steenuilenkast. Tijdens het veldbezoek bleek deze recent niet in gebruik te zijn geweest. Omdat een broedgeval in deze nestkast niet uit te sluiten is dient deze voorafgaand aan het broedseizoen gecontroleerd te worden op mogelijke aanwezigheid van een bezet nest van steenuil. Indien deze niet wordt aangetroffen wordt geadviseerd deze te verplaatsen naar de hoogstamboomgaard.

Op het erf bevinden zich 3 nesten die potentieel geschikt kunnen zijn voor ransuilen. Zij bevinden zich in de houtsingel (2 eksternesten) en in de boomgaard (1 zwarte kraaiennest in oude perenboom). Indien deze perenboom behouden blijft hoeft geen vervolgonderzoek naar ransuilen plaats te vinden.

CONCLUSIE

1. Op basis van de aanwezigheid van een vastgestelde vaste verblijfplaats van de steenuil (broedlocatie) in de kalverschuur, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag (i.c. provincie Gld.).
2. De steenuilenkast in de schoppe dient voor het broedseizoen gecontroleerd te worden op een mogelijk aanwezig bezet nest. Indien deze niet aanwezig is, wordt geadviseerd deze te verplaatsen naar de hoogstamboomgaard.
3. Er dient aanvullend onderzoek naar het mogelijke voorkomen van huismussen en vleermuizen in de kalverschuur uitgevoerd te worden.

De in de houtsingel geplande aan te brengen zichtlijn ligt ten zuiden van de aangetroffen eksternesten. Daarom hoeft er geen aanvullend onderzoek naar het mogelijke gebruik van ransuil van deze eksternesten als broedlocatie plaats te vinden.

Voor de aanwezigheid van kerkuil (categorie 3 jaarrond beschermde nesten) zijn geen aanwijzingen gevonden en kan daarmee redelijkerwijze worden uitgesloten. Vanwege het potentieel geschikte karakter als broedlocatie, dient echter wel aanvullend onderzoek naar het mogelijke voorkomen van huismussen in de te slopen kalverschuur uitgevoerd te worden.

Andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn redelijkerwijze niet in het plangebied te verwachten.

Soorten met jaarrond beschermde nesten bij zwaarwegende redenen (cat. 5)

Van deze groep van vooral (half-)holenbroeders zijn 9 soorten aangetroffen of via het literatuuronderzoek bekend geworden binnen de begrenzing van het plangebied en directe omgeving: boerenzwaluw, ekster, glanskop, groene specht, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai. Daarnaast is het erf nog potentieel geschikt voor: bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, torenvalk en zwarte roodstaart.

Van deze categorie broedvogels blijft voldoende potentieel geschikt broedbiotoop (o.a. opgaande begroeiing en bebouwing) behouden. In het schetsontwerp van Buro Ontwerp en Omgeving (2019) is te zien dat er juist meer bomen en struiken aangeplant gaan worden. Het aantal en de oppervlakte van opgaande begroeiing zal na de herinrichting van het erf dus alleen maar toegenomen zijn. Deze categorie broedvogels heeft daarom geen consequenties voor de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Alle vogels in Nederland (behalve exoten) zijn beschermd middels de Wet natuurbescherming. Voor deze groep kan in de meeste gevallen geen ontheffing worden aangevraagd. In de praktijk betekent dit dat verstoren, verontrusten, doden en dergelijke niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. In de overige periode zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het noodzakelijk met de werkzaamheden te starten ruim buiten het broedseizoen. Globaal kan worden gezegd dat het broedseizoen voor vogels ligt tussen 1 maart en 31 juli. Formeel is het (bewoonde) nest van een broedvogel beschermd. De broedperiode is dus een indicatie. Ook daarbuiten zijn nesten van broedvogels beschermd.

Vleermuizen

De te slopen schoppe is ongeschikt als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen. Tussen beide buitenmuren van de kalverschuur kunnen dergelijke verblijfplaatsen echter niet worden uitgesloten. Daarom dient er vervolgonderzoek naar vleermuizen plaats te vinden.

Daarnaast is het plangebied potentieel geschikt als foerageergebied voor mogelijk meerdere soorten vleermuizen. Omdat de bestaande begroeiing grotendeels gehandhaafd blijft en er nieuwe beplanting wordt aangelegd wordt de functie als foerageergebied verbeterd.

Omdat de opgaande beplanting geen aansluiting heeft op omliggende opgaande begroeiing, is de aanwezigheid van een vliegroute redelijkerwijze uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied worden uitsluitend algemene zoogdieren verwacht die weliswaar licht beschermd zijn (art. 3.10 Wnb), maar tevens zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals gepland op het erf van de Achterholderweg 6 in Winterswijk - Woold. Deze soortgroep vormt daarmee geen belemmering voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

Vaatplanten, insecten, vissen en overige ongewervelden

Van deze groepen worden in het plangebied geen beschermde soorten of bedreigde soorten van de Rode lijsten verwacht. Deze soortgroepen vormen daarom geen belemmering voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

4. Literatuur

Biologische Station Zwillbrock e.V., 2000. Eindrapportage natuur-, bos- en landschapswaarden WCL-Winterswijk. Eigen uitgave Biologische Station Zwillbrock, Vreden.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M Thissen (red.), 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Buro Ontwerp en Omgeving, 2019. Ontwerpschets Achterholderweg 6 Woold.

Groen, N., R. van Harxen en P. Stroeken, 2002. Steenuil *Athene noctua*. pp. 276-277 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Internet

- www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat
- www.natuurloket.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.ravon.nl
- www.telmee.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

Bijlagen

1. Gebiedsimpresie,
2. Toelichting Wet natuurbescherming.

1. Boerderij met aanbouw (no. 1 van figuur 2)
2. Greppel (no. 12 van figuur 2)
3. Hoogstamboomgaard (no. 6 van figuur 2)
4. Te slopen schoppe (no. 3 van figuur 2)
5. Binnenzijde kalverschuur (no. 4 van figuur 2)
6. Hoogstamboomgaard, coniferen en waterput
7. Te handhaven schoppe (no. 2 van figuur 2)

Soortenbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. Zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3. Artikel 3.8 (onthefingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd en dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest.

Bijlage 2. Toelichting Wet natuurbescherming.

Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespandief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' - 3 december 2016.

Gebiedenbescherming

Het onderdeel 'Gebiedenbescherming' in de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurgebieden. Voor activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde natuur, is een vergunning nodig. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Wet natuurbescherming verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Wet natuurbescherming:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).
- Wetlands.

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie (EU). Zij is opgezet door de EU om de rijke natuur en biodiversiteit in Europa te beschermen. Via de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. In de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten vervallen en zijn genoemd als Beschermde Natuurmonumenten. In de Wet natuurbescherming komen Beschermde Natuurmonumenten te vervallen. Deze vallen vrijwel altijd binnen Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland. Wetlands worden wereldwijd beschermd onder de Ramsarconventie en AEWA-verdrag. De Ramsarconventie (1975) is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Het doel van deze conventie is het behoud en het oordeelkundig gebruik van alle watergebieden door middel van plaatselijke, regionale en nationale acties en internationale samenwerking, als bijdrage tot het tot stand komen van een duurzame ontwikkeling in de gehele wereld. De Afrikaans-Euraziatische overeenkomst over watervogels (AEWA) is het meest omvangrijke verdrag dat valt onder de Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (CMS). Het verdrag regelt de bescherming van 255 trekkende vogelsoorten die geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van moerasgebieden (*wetlands*).

Ecologisch Adviesbureau
Schröder

Droppersweg 1

7108 BL Winterswijk-Woold

Tel: 06-10858730 of 0543-564336

E-mail : ecoadvies@planet.nl

Internet:

www.ecologischadviesbureauschroder.nl